

2003-ban, az eredményes Európai Unió népszavazásunk után jelent meg: *Itthon Európában: Heves megyei hozományalbum* címmel a Heves Megyei Önkormányzat kiadványa, melyben a megye települései vonultatták fel kulturális örökségeiket. Füzesabony szimbolikusan jellegzetes hazai és Európai értéként – a Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúrát mutatta be.

Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúra (i.e. 1900-1300)

A bronzkorban alakultak ki az egész országot és egész Európát behálózó cserekereskedelmi útvonalak. Magyarország bronzkori népessége kapcsolatban állt a görög szárazföld lakóival. Ez az időszakos kapcsolat elsősorban kereskedelmi jellegű volt, és közvetve érintette a Kárpát-medencét. Füzesabony területére esett több kereskedelmi útvonal találkozási és elágazási pontja.

Füzesabony optimális természetföldrajzi helyzete az ősidőktől fogva kedvező életfeltételeket teremtett a letelepedő emberek számára. A település határában szinte minden régészeti kultúra nyomait megtalálták a régészek. Talán leghíresebb leleteink a középső bronzkorból kerültek elő, a település délnyugati részén található Öregdomb kultúr-rétegeiből. Az első hivatalos ásatás az 1930-as évek elején zajlott Tompa Ferenc régész, a Nemzeti Múzeum munkatársa vezetésével. A megtalált nagy jelentőségű leletek elsők voltak Magyarországon a középső bronzkorból, ezért a kor szokásának megfelelően a település lett az egyedi jellegű régészeti kultúra névadója. A világ szakirányú egyetemsein mindenhol tanítják a Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúrát. A régészeti korszak legnagyobb hatású csúcsteljesítménye az edényművességben jelentkezik, mely egész Észak-Magyarország területére kiterjed. A füzesabonyi kultúra lényeges változást hozott a temetkezési szokásokban, az edényművességben és a fémművességben is. A temetkezések az előző kor hamvasztásos temetkezéseivel szemben csontvázásokká váltak. A halottakat aránylag nagy temetőben, szigorú rendben temették el, rendszerint gazdag mellékletekkel. A férfiakat dél-észak irányba, a nőket észak-dél irányba temették. A kultúrát a megelőző korról szemben fémgazdagság jellemezte, annak ellenére, hogy általában ékszerként használták a bronzot, mint fémeket. Sok bronz csengő, ékszer, fegyver, ruhaösszekötő kapocs került elő a sírokból. Ennek ellenére a bronzkor embere bronzból készült eszközeit még mindig nem tömeges használatra készítette. A füzesabonyi műveltségben található hazánkban először tényleges bizonyíték arra, hogy a lovat felszerszámozva használták őseink ebben a korban. Tanúsítják ezt a szarvasagancsból készült zabla –oldalpálcák, amelyek az Öregdomb leletei között is megtalálhatók.

A korábbi korokhoz képest a Füzesabonyi Középső Bronzkori Kultúrát (i.e. 1900-1300) az edényeknek a formagazdagsága jellemezte. Szépen csavart spirális ornamentikai mintákkal készítették edényeiket, díszítélaikat. A merész formaképzés szakítás a régi hagyományokkal. Az edényeken a kiemelkedő és a bemélyedő díszítőelemek szinte minden edényt művészié tettek. Gyakran használták a kipúposodó spirális ornamentikai díszeket, melyek a Krétai kultúrákkal fennálló cserekereskedelmi kapcsolatra engednek következtetni. Művészi értéküket még jobban növeli és kiemeli az a fémes fény utánzat, mellyel bevonták edényeiket. A feltárt leletek egy részét a Nemzeti Múzeum állandó kiállításán is meg lehet tekinteni, de a Dobó István Vármúzeum kiállításain, valamint a füzesabonyi kiállítóhelyen is megcsodálhatjuk őket. A sok évszázados helybenlakás következtében különböző dombbá nőtt kultúr-rétegek alakultak ki, ezeket a szakirodalom tell-települési formának nevezi. A füzesabonyi lelőhely erre jó példa.